

Європейські газові ринки

Календарний тиждень №21

21 - 27 травня 2018 р.

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
CEGH – Центральноевропейський газовий хаб (Баумгартен)
ГТО – газотранспортний оператор
ГТС – газотранспортна система
ЄЦБ – Європейський центральний банк
МЕА – Міжнародне енергетичне агентство (Париж, Франція)
СПГ – скраплений природний газ
ПСГ – підземні сховища газу
ТКМ – тисяча кубічних метрів
ЦСЕ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наявною в НГБІ методикою, середнє значення вищої теплоти згорання російського експортного газу в Центральній Європі, за даними операторів транскордонних пунктів у регіоні ЦСЕ. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, - обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин. Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводяться для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст

(40 сторінок шрифтом 9)

Підсумки

1. Ключові показники і процеси
 - 1.1 Тижневі показники
 - 1.1.1 Об'єми торгівлі
 - 1.2 Процеси і фактори
 - 1.3 Проблеми з Норвегією
2. Спотові ціни
 - 2.1 Наступної доби
 - 2.2 Спреди NCG-CEGH, Gaspool – польський хаб
 - 2.3 Румунський спотовий хаб
 - 2.4 Протягом доби
3. Форвардні поставки
4. Найважливіші хаби
 - 4.1 NCG
 - 4.2 CEGH
 - 4.3 Польський хаб
5. Результати «Газпрому» за 1 квартал 2018 р.
 - 5.1 Аналіз результатів
 - 5.1.1 Ціни
 - 5.1.2 Об'єми
 - 5.2 Поставки газу російським споживачам
 - 5.3 Поставки газу країнам на теренах колишнього Радянського Союзу, за винятком Росії
 - 5.4 Європа
 - 5.4.1 Західна Європа
 - 5.4.2 ЦСЕ
 - 5.5 СПГ
 - 5.6 Україна
 - 5.7 Висновки
6. Нафта, нафтопродукти і вугілля
 - 6.1 Фактори нафтового ринку
 - 6.2 РФ: зміна позиції щодо акцизів на автопальне
7. Економічні фактори.
 - 7.1 Курс валют
8. Прейскурант «Нафтогаз України» на природний газ з 1 червня 2018 року, продаж/постачання Компанією якого не підпадає під дію Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.17 №187 (зі змінами та доповненнями)
 - 8.1 Аналіз
9. Прейскурант НАК «Нафтогаз України» на природний газ з 14 листопада 2017 року для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу
10. Важливі події
 - 10.1 Дванадцять пунктів США щодо Ірану
 - 10.2 Новий уряд РФ
11. Інформація ТБ «Українська енергетична біржа»

ПІДСУМКИ

Об'єми торгівлі спотом на європейських газових ринках були в середньому на 21% вище попереднього тижня. Тижневі об'єми торгів спотом на NCG склали 281 млн. куб. м (272 млн. куб. м на попередньому тижні), у Польщі (поставки наступної доби та протягом доби разом) – 20 млн. куб. м (18 млн. куб. м)... Безперечним лідером ЄС по обсягах торгів є нідерландський TTF, німецький NCG займає друге місце. Слід відзначити **високі обсяги торгів в австрійському Баумгартені**.

Спотові ціни на цьому тижні незначно підвищилися. Відродився феномен Баумгартена, спотові ціни якого стали дешевше низки хабів Західної Європи, а ф'ючерси – на рівні хабів Західної Європи.

Поставки наступної доби. Середня тижнева ціна по досліджуваних хабах підвищилася на 1,2% (+4,1% на попередньому тижні).

Спреди спотових цін. За підсумками тижня, Баумгартен зменшив різницю цін з NCG. Польський хаб знаходився у типовому ціновому діапазоні, з великим відривом від сусіднього німецького хаба, незважаючи на те, що Gaspool на цьому тижні показав незвично високі спотові ціни.

Румунський хаб. Румунський хаб надалі характеризується стабільністю об'ємів торгівлі (досить високих) та цін (найнижчих в Європі).

Ф'ючерси за результатами тижня подорожчали; різке падіння цін на останніх торгах тижня виявилось нездатним компенсувати цінові прирости у попередні дні

Поставки наступного газового місяця. Середня тижнева ціна по всіх досліджуваних хабах підвищилася на 2,2% (+4,1% на попередньому тижні).

Поставки у наступному газовому кварталі. Середня тижнева ціна наступного кварталу по всіх досліджуваних хабах підвищилася на 2,1% (+4,0% на попередньому тижні).

Поставки у зимовий сезон 2018 р. Середня тижнева ціна по всіх досліджуваних хабах підвищилася на 1,9% (+4,7% на попередньому тижні) та **переступила 300 дол. США/ткм**.

NCG. Середня денна ціна за підсумками п'ятничних торгів відносно першого дня торгів понизилася на \$10, але висока стартова ціна тижня, успадкована з кінця попереднього, призвела до підвищення середніх тижневих цін. Помітно подорожчали контракти з термінами поставки по 1 квартал 2019 р. Решта ф'ючерсів практично не змінила ціни або лише незначно подорожчала. Середня тижнева ціна форвардних контрактів підвищилася на 1,5% (+4,4% на попередньому тижні). Найбільше подорожчали поставки в липні (+3,2%), у серпні (+2,5%) та у 3 кварталі 2018 р. (+2,5%). Зазначені контракти здебільшого призначені для поповнення ПСГ.

CEGH. Середня денна ціна за підсумками п'ятничних торгів відносно першого дня торгів понизилася на \$11 (нуль на попередньому тижні), але висока стартова ціна тижня, успадкована з кінця попереднього, призвела до підвищення середніх тижневих цін, які помітно зросли лише для контрактів з терміном поставки по 1 квартал 2019 р. Решта ф'ючерсів подорожчали незначно. Середня тижнева ціна по всіх категоріях форвардних підвищилася на 1,2% (+4,2% на попередньому тижні). Найбільше подорожчали контракти 4 кварталу 2018 р. (+2,1%).

Польський хаб. Середня тижнева ціна форвардних контрактів підвищилася на 2,6% (+3,6% на попередньому тижні). Всі оптові ціни на природний газ помітно підросли, завдяки успадкованій з кінця попереднього тижня високій денній ціні. Найбільш суттєво додали в ціні поставки у літній сезон 2019 р. (+5%). Водночас, середній приріст ціни п'ятничних торгів відносно перших торгів тижня склав лише +\$2 (+\$7 на попередньому тижні). Найдорожчими ф'ючерсами були надалі поставки у 1 кварталі 2019 р. Поставки наступної доби подорожчали на 1,4% (+3,5% на попередньому тижні), а протягом доби - на 1,0% (+4,7%).

Газпром.

24.05.18 антимонопольний директорат Єврокомісії заклав справу проти «Газпрому». По суті Єврокомісія погодилася з ранішніми пропозиціями «Газпрому». На відміну від Microsoft, ніяких штрафів не буде. Головне, що «Газпром» обіцяв ЄС незаборону реекспорту, «не зобижати» ізольовані від ЄС Балтійські країни та забезпечити єдину ціну на газ для ЄС. Результат справи може призвести до зниження цін на газ для ринків Східної Європи, а також наблизить створення єдиного газового ринку газу. «Газпром» у найближчі тижні запропонує країнам ЦСЄ відповідні зміни до газових контрактів.

У 1 кварталі 2018 р. ціна «Газпрому» в Європі була суттєво нижче його основного конкурента, норвезької Statoil, та значно нижче цін головних європейських газових хабів. Середня квартальна ціна Statoil була вище газпромівської на +\$18, середня квартальна ціна голландського хаба TTF на +\$47, британського NBP на +\$59, італійського PSV на \$62.

За підсумками 1 кварталу 2018 р. лідером з приросту обсягів газового імпорту з РФ є Фінляндія, яка активно увійшла в російський проект Норд-стрім 2. Іншими рекордсменами 1 кварталу 2018 р. в ЄС стали:

- (1) Нідерланди (+0,92 млрд. куб. м; +62%)
- (2) Німеччина (+0,55 млрд. куб. м; +4%)
- (3) Австрія (+0,50 млрд. куб. м; +16%)
- (4) Польща (+0,46 млрд. куб. м; +16%).

Стрибок Нідерландів був викликаний проблемами Гронінгена. Друге місце Німеччини зрозуміле без пояснень. При цьому, у період з **1 січня по 23 травня 2018 р.** за попередніми даними, «Газпром» поставив в Німеччину 24,4 млрд. куб. м газу, що на **13,4% більше, ніж за аналогічний період 2017 р.** А ось лідерство малесенької Австрії, яка дійшла паритету з найбільшими європейськими газовими державами, може пояснюватися лише беззаперечним задоволенням російських газових інтересів в ЄС.

Досить неочікуваним є також зростаюча залежність від РФ Польщі, незважаючи на запевнення протягом останніх років про досягнення диверсифікації, завдяки реверсу з Німеччини та динамічному розвитку програми СПГ.

Поставки газу країнам на теренах колишнього Радянського Союзу. Приріст обсягів продажу в 1 кв.2018 р. відносно попереднього кварталу (4 квартал 2017 р.) становив **+19%**. Найбільший приріст імпорту російського газу (у відносних одиницях) в країнах на теренах колишнього СРСР припав на Азербайджан (+128%) та на Казахстан (+53%).

Європейський ринок. У 1 кварталі 2018 р. ПАТ «Газпром» реалізувало в Європу 54,049 млрд. куб. м природного газу. За умов збереження таких темпів, поставки «Газпрому» до Європи суттєво перевищать в 2018 р. позначку **200 млрд. куб. м**. Водночас статистика показує, що більшість країн ЄС або скоротили імпорт з РФ, або залишили його на попередньому рівні. Змінено формулювання щодо перегляду контрактів – тепер лише один раз на 3 роки.

ЦСЄ. Приріст у 1 кварталі 2018 р., порівняно з 4 кварталом 2017 р., склав +2%. Це значно менший темп, ніж у 2017 р. (+13% середньорічний). Найбільший приріст імпорту російського газу припав на Румунію (+44%), Польщу і Сербію (по +16%). Різно скоротили обсяги імпорту – з РФ: Словенія (-43%) та Чехія (-27%), на 13% понизила Словаччина.

Україна. «Газпром» відзначає: «Арбітри зробили залік зустрічних вимог за підсумками двох розглядів і зобов'язали ПАТ «Газпром» виплатити НАК «Нафтогаз України» близько 2,56 млрд. дол. ПАТ «Газпром» не згодне з рішенням арбітражу і частково заперечує їх». Решта викладення позиції «Газпрому» щодо арбітражного процесу з «Нафтогазом» зазнало лише незначних змін, порівняно з попереднім звітом.

Нафта, нафтопродукти, вугілля. Ціни на паливні енергоносії практично не змінилися. Середня тижнева ціна бареля маркерної нафти Brent не змінилася відносно попереднього тижня, а газойль подорожчав на \$3,25 (+\$21,45 за мт), фактично не встиг відкотитися до більш низької позначки. Значно дешевшими за основні світові експортні марки вугілля залишалися поставки на умовах ФОБ – Роттердам. Австралійське вугілля стало чітко найдорожчим.

Фактори нафтового ринку. У понеділок президент США підписав декрет, заборонивши фізичним і юридичним особам США операції з державним боргом Венесуели, а також трансакції з державними активами країни. Це може призвести до подальшого скорочення видобутку нафти у Венесуелі. З іншого боку, у цей же день Reuters, з посиланням на джерела в ОПЕК, повідомив про те, що у червні на засіданні ОПЕК може бути прийнято рішення про збільшення видобутку нафти, враховуючи падіння у Венесуелі; а у середу ввечері міненерго США опублікувало дані про **неочікуване** зростання запасів нафти в країні, що мало вирішальний вплив у напрямі здешевлення нафти.

РФ: зміна позиції щодо акцизів на автомобільне паливо. Новий уряд РФ вирішив, замість підвищення з 01.07.18 акцизів на бензин і дизельне паливо, навпаки їх зменшити. Рішення було прийнято на нараді у віце-прем'єра РФ Д. Козака, оскільки з початку 2018 року ціни на автотранспортне паливо різко зросли. Акцизи на тонну бензину можуть бути знижені на 3000 рублів (в середньому це зробить літр дешевше на 2,2 руб.), а на тонну дизельного палива - на 2000 рублів (1,7 руб. На 1 л)».

Курс валют. Середній тижневий курс євро відносно американського долара понизився на 1,0% (-0,4% на попередньому тижні), а української гривні незначно підвищився, на +0,4% (+0,2%). Динаміка обмінного курсу гривні відносно американського долара помітно відрізнялася від ринкових трендів та поведінки основних валют.

Ралі американського долара суттєво впливало на газові ціни. Наприклад, у Польщі за підсумками торгів у середу поставки наступної доби в польських злотих подорожчали на 0,5%, а у доларах США подешевшали на 0,7%.

**Конкретні ціни публікуються лише у передплатному виданні.*

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»